



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 607/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., Martina Granca 44, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 25Ek/454/2018 z 30. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom uznesením okresného súdu, ktoré žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Rozhodcovským rozsudkom ad hoc rozhodcu rozhodcovského súdu ROYAL DEVELOPMENT – RSRD, zspo z 11. júla 2017, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 22. júla 2017, bola žalovaná [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), zaviazaná zaplatiť [REDAKOVANÉ] eur s príslušenstvom. [REDAKOVANÉ], túto pohľadávku postúpila sťažovateľke.

3. Žalovaná 3. júla 2017 podala žalobu, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 25. septembra 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 28. januára 2020 tak, že ad hoc rozhodca rozhodcovského súdu ROYAL DEVELOPMENT – RSRD, zspo nemá právomoc rozhodovať spor [REDAKOVANÉ], proti žalovanej z dôvodu, že medzi nimi uzavretá zmluva nikde neodkazuje na všeobecné obchodné podmienky [REDAKOVANÉ], s rozhodcovskou doložkou a nebolo preukázané, že by tieto

podmienky boli priložené ku zmluve alebo že by nimi žalovaná disponovala. Preto je rozhodcovská doložka neplatná, ako taká nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu a rozhodcovský rozsudok nemôže byť exekučným titulom. Okrem toho rozhodcovský súd nespĺňal v čase vydania rozhodcovského rozsudku podmienky podľa § 12 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení k 1. januáru 2017, a preto podľa prechodných ustanovení k novele (§ 54c zákona) nemohol po 31. decembri 2016 vydávať rozhodcovské rozhodnutia.

4. Okrem toho žalovaná podala 18. septembra 2017 žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku, o ktorej rozhodol Okresný súd Bratislava V tak, že ju ako oneskorenú zamietol. Proti tomu podala žalovaná odvolanie, o ktorom nie je rozhodnuté.

5. Sťažovateľka 6. marca 2018 podala návrh na vykonanie exekúcie. Po vydaní poverenia podala žalovaná návrh na zastavenie exekúcie. Okresný súd uznesením z 28. februára 2019 vydaným vyšším súdnym úradníkom návrh žalovanej na zastavenie exekúcie zamietol, čo odôvodnil tak, že ako exekučný súd nie je oprávnený skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy v sporoch nespotebitel'ského charakteru. Proti tomuto uzneseniu podala žalovaná sťažnosť, o ktorej rozhodol sudca napadnutým uznesením, ktorým rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka zmenil tak, že exekúciu podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku zastavil, keď akceptoval posúdenie Okresného súdu Bratislava V o nedostatku právomoci rozhodcovského súdu a dospel k tomu, že sťažovateľke nemôže priznať právo domáhať sa súdnej ochrany pri výkone práva, ktoré bolo priznané rozhodcovským rozsudkom, ktorý je nulitný (ničotný) právny akt. Ak by sťažovateľke ako oprávnenej priznal uplatnenie práva na základe rozhodcovského rozsudku, ktorý vydal subjekt, ktorý na jeho vydanie nemal právomoc, konal by v rozpore so zákonom.

III.

6. Sťažovateľka po rozsiahlej analýze rozhodnutí všeobecných a ústavného súdu namieta, že okresný súd svojvoľne, arbitrárne a v dôsledku nesprávneho posúdenia vykonal prieskum exekučného titulu, keď skúmal právomoc rozhodcovského súdu pri nespotebitel'skom rozhodcovskom rozsudku. Namieta, že rozhodcovský rozsudok nebol súdom zrušený. Sťažovateľka zastáva názor, že rozhodnutie o tom, že ad hoc rozhodca rozhodcovského súdu nemal v rozhodcovskom konaní právomoc, neznamená, že musí prísť k zrušeniu vykonateľného rozhodcovského rozsudku. Sťažovateľka považuje za neprijateľný stav, keď má vykonateľný nespotebitel'ský rozhodcovský rozsudok, no exekúcia na jeho podklade je zastavená. Sťažovateľka napokon argumentuje, že rozhodcovské konanie, ktoré viedlo k vydaniu exekučného titulu, neprebiehala pred stálym rozhodcovským súdom, ale pred ad hoc rozhodcom, a preto nie je možné aplikovať § 54c zákona o rozhodcovskom konaní.

7. Námietky, ktoré sťažovateľka predostiera, možno v podstate rozdeliť do troch okruhov. Prvý okruh tvoria námietky týkajúce sa napadnutého uznesenia okresného súdu. Druhý okruh pozostáva z argumentov smerujúcich k rozhodcovského rozsudku, ktorý považuje za právoplatný a vykonateľný. Tretí okruh sa týka samotného rozhodcovského súdu a jeho právomoci rozhodovať spor medzi sťažovateľkou a žalovanou.

IV.

8. Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06). Záver o tom, že exekúcia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, vychádza z toho, že exekúciu síce vykonáva súdny exekútor, ale na základe splnomocnenia štátom, ktoré sa materializuje v konkrétnej veci poverením exekučného súdu na vykonanie exekúcie. Poverenie vydané súdom potvrdzuje, že súdny exekútor koná, rozhoduje a exekvuje v mene súdnej moci. Zo záverov ústavného súdu o súdnej exekúcii ako súčasti základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06) vyplýva, že súdna exekúcia vykonávaná podľa Exekučného poriadku musí byť uskutočňovaná aj v súlade s princípmi spravodlivého procesu v širšom slova zmysle, ktoré sú obsiahnuté v čl. 46 až čl. 48 ústavy, pričom exekúcia sa má stať zárukou zákonnosti a slúžiť najmä na jej upevňovanie a rozvíjanie. Exekúcia preto môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po formálnej i materiálnej stránke. Ak je exekúcia vedená na podklade exekučného titulu, ktorý nespĺňa tieto požiadavky, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.

9. Čo sa týka námietok, že exekučný súd nie je oprávnený skúmať platnosť alebo existenciu rozhodcovskej zmluvy v sporoch nespotebitel'ského charakteru, treba uviesť, že zákonný rámec činnosti exekučného súdu vyplýva zo znenia zákona, konkrétne z § 61k ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého súd exekúciu zastaví v celom rozsahu alebo v časti, ak a) po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku, b) exekučný titul bol zrušený, c) je tu dôvod podľa osobitného predpisu, pre ktorý sú uznanie alebo výkon cudzieho exekučného titulu neprípustné, ibaže ho bolo možné v konaní už skôr uplatniť (§ 54 ods. 2), a d) sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu. Okresný súd aplikoval zákonné ustanovenie, podľa ktorého má exekúciu zastaviť, ak sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia vymáhateľnosti exekučného titulu, pričom za túto skutočnosť považoval to, že v spore bolo právoplatne rozhodnuté, že ad hoc rozhodca nemal právomoc rozhodnúť spor právneho predchodcu sťažovateľky a žalovanej. Opačný prístup okresného súdu ako exekučného súdu by znamenal, že rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul by mohol vydať akýkoľvek subjekt v akejkoľvek veci bez založenia právomoci rozhodcovskou zmluvou. Takýto prístup by mohol byť v rozpore s právom na súdnu ochranu druhej strany domnele platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy a v konečnom dôsledku aj v rozpore s právomocou exekučného súdu skúmať exekučný titul ako nevyhnutný predpoklad prípustnosti exekúcie. Preto namietané rozhodnutie okresného súdu nemožno považovať za postup, ktorý je nad rámec jeho právomoci (IV. ÚS 484/2018, II. ÚS 50/2019).

10. Čo sa týka druhého okruhu námietok sťažovateľky, ktoré vychádzajú z toho, že rozhodcovský rozsudok nebol zrušený, treba uviesť, že dôvodom na zastavenie exekúcie nie je len to, že exekučný titul bol zrušený, ale aj to, že sú tu iné skutočnosti, ktoré bránia jeho vymáhateľnosti. Záver okresného súdu o tom, že výsledok sporu žalovanej a z exekučného titulu oprávnenej o tom, že ad hoc rozhodca nemal právomoc rozhodovať ich spor z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky a rozhodcovský súd ad hoc rozhodcu nespĺňa predpoklady ustanovené zákonom na prijímanie rozhodcovských rozsudkov, je dôvodom na zastavenie exekúcie, nie je záverom, ktorý by bolo možné považovať za či už arbitráry alebo svojvoľný, keďže má základ v pomerne všeobecnej a širokej norme § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku, ktorá umožňuje zastavenie exekúcie v prípade iných skutočností, ktoré bránia

vymáhateľnosti exekučného titulu. Zjavná neplatnosť rozhodcovskej doložky a predovšetkým to, že ad hoc rozhodca nespĺňa zákonné predpoklady na prijímanie rozhodcovských rozsudkov, je ústavne akceptovateľným dôvodom na konštatovanie dôvodu zastavenia exekúcie podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku. Takáto úvaha okresného súdu zodpovedá tomu, že z ústavného hľadiska exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po formálnej i materiálnej stránke, a ak je exekúcia vedená na podklade exekučného titulu, ktorý nespĺňa tieto požiadavky, musí byť v každom štádiu konania zastavená. Tak ako rozhodcovské súdy môžu spory rozhodovať len základe splnomocnenia zákonom, tak musí štátom zriadený všeobecný súd dozeráť na to, že k exekúcii môže dôjsť na základe exekučného titulu, ktorý bol vydaný rozhodcom, ktorý mal právomoc na rozhodnutie sporu.

11. K tvrdeniu sťažovateľky o tom, že zatiaľ v inom spore nebolo rozhodnuté o zrušení rozhodcovského rozsudku, na tomto závere nič nemení, keďže z § 61k ods. 1 Exekučného poriadku nevyplýva, že exekúciu by bolo možné zastaviť len v prípade zrušenia rozhodcovského rozsudku. Názor sťažovateľky opomína pomerné široké vymedzenie dôvodov zastavenia exekúcie a sťažovateľkou podsúvaný záver o právnej istote plynúcej z nezrušeného rozhodcovského rozsudku opomína princíp legality, ktorý možno vzťahovať aj na rozhodcovský rozsudok, ktorý bol vydaný (tak ako bolo právoplatne rozhodnuté) subjektom, ktorý na jeho vydanie nemal právomoc.

12. Preto ani nie je dôvod na to, aby sa ústavný zaoberal tretím okruhom námietok sťažovateľky, podľa ktorých ad hoc rozhodca mal právomoc rozhodnúť spor právnej predchodkyne sťažovateľky a žalovanej, keďže o tejto veci bolo rozhodnuté v inom spore, v ktorom sťažovateľka mohla uplatniť svoje námietky o tom, že exekučný titul bol vydaný rozhodcom s právomocou na rozhodnutie sporu o zaplatenie. Z namietaného uznesenia okresného súdu nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia zákona, ktorá by bola popretím jeho účelu, podstaty a zmyslu. Právny názor okresného súdu a jeho závery možno považovať za zrozumiteľné, logické a vyvážené, a preto z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Napadnutým rozhodnutím nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv, a preto je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

13. Čo sa týka rozsahu argumentácie sťažovateľky, ktorá cituje z množstva rozhodnutí všeobecných súdov a ústavného súdu, pričom poukazuje na ich rozporuplnosť vedúcu k právnej neistote, treba uviesť, že účelom konania o ústavnej sťažnosti primárne nie je zabezpečovať jednotu v právnych názoroch všeobecných súdov o výklade podzákonného práva, a to osobite vtedy, keď je vec sťažovateľky odlišiteľná osobitnými prvkami, ktoré vyplynuli z rozhodcovského rozsudku, ktorý bol podľa záveru všeobecného súdu vydaný subjektom, ktorý v čase vydania rozhodcovského rozsudku nespĺňal podmienky rozhodcovského súdu podľa zákona o rozhodcovskom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Robert Šorl

predseda senátu